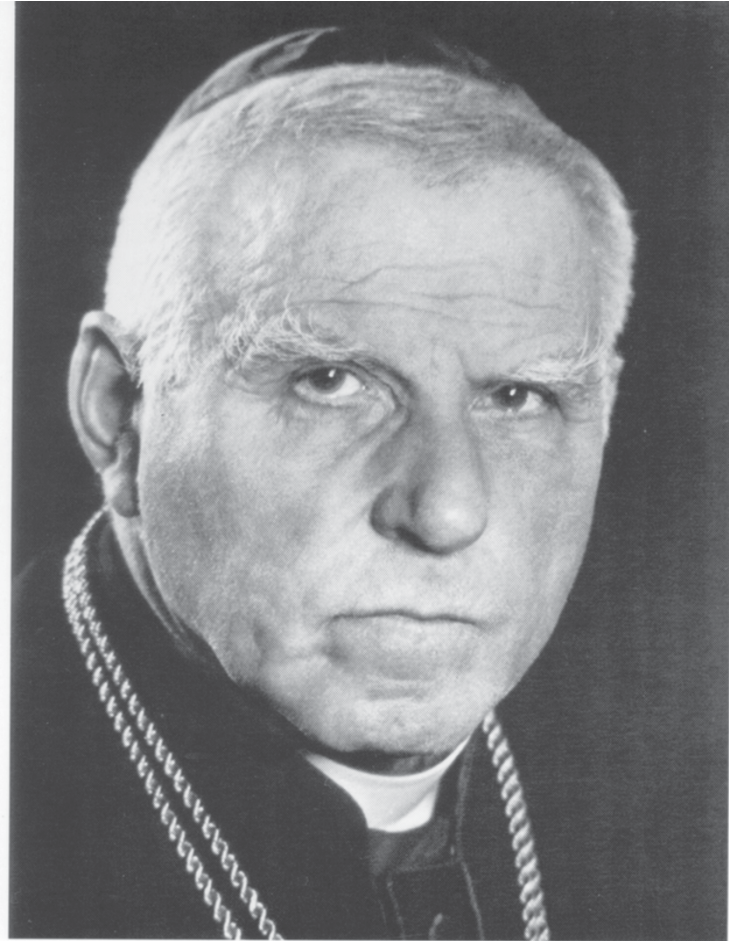

Kardinaal Clemens August von Galen

Preken in een donkere tijd

13 juli 1941, 20 juli 1941, 3 augustus 1941

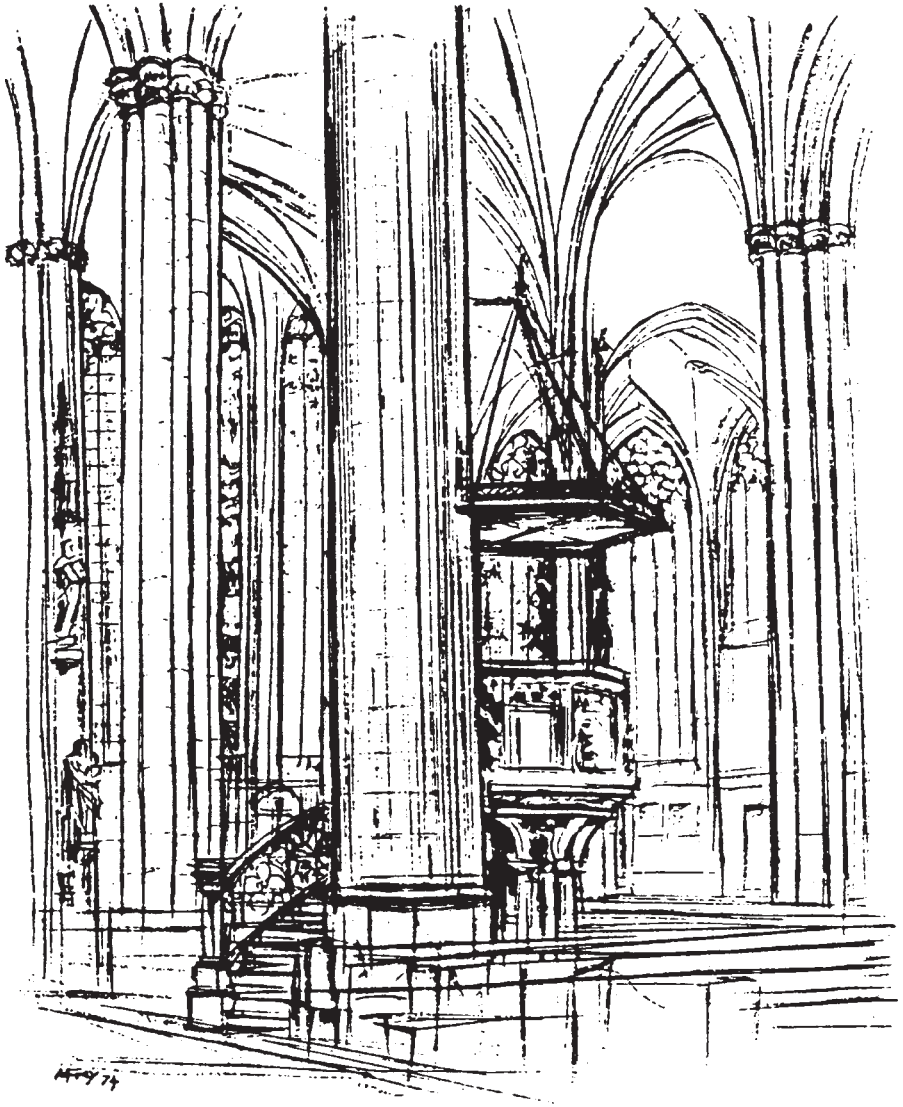
Woord vooraf van de vertaler

Nu meer dan 55 jaar geleden op 13 en 20 juli en op 3 augustus 1941 hield de bisschop graaf Clemens von Galen zijn wereldberoemde preken in de St. Lambertikerk en de Onze Lieve Vrouwekerk (in de volksmond „Überwasserkirche“ genoemd) te Münster. Met uitzonderlijke moed heeft hij destijds het onrecht van de nationaal-socialistische machthebbers aangeklaagd. Voor veel gelovige christenen, ook niet-katholieken, was deze dappere daad van de bisschop een verlossing van een zware druk. Er was nog een man die de waarheid openlijk zei, hoewel hij daarmee zijn leven riskeerde. Er werden talloze exemplaren van deze preken vermenigvuldigd en via omwegen zelfs naar Duitse soldaten verstuurd. Het is voldoende bekend, dat deze preken een belangrijke inspiratiebron was voor de uit de studentenwereld voortgekomen verzetsbeweging de „Weiße Rose“. Ook werden er in Nederland en België vertalingen verspreid. De vertaling van de preken van 13 juli en 3 augustus heeft deze authentieke en de daarop teruggaande verbeterde vertalingen als basis, terwijl de vertaling van de preek van 20 juli een vertaling uit later tijd tot basis heeft.

Paus Pius XII heeft het moedig optreden van de bisschop van Münster beloond door hem in 1946 tot kardinaal te creëren.

Vanwege de grote navraag worden deze vertalingen, geheel herzien en zorgvuldig getoetst aan het Duitse origineel, en aan de nieuwe spelling van 1996 aangepast, opnieuw in het Nederlands uitgegeven.

Drs. J.C.C. Kamminga, Münster juni 1997

Preek van de bisschop van Münster, graaf Clemens August von Galen op zondag 13 juli in de St. Lambertikerk te Münster

Bemінде katholieken van St. Lamberti!

Ik gevoelde de behoefte om vandaag vanaf de kansel van de stads- en marktkerk in mijn hoedanigheid als bisschop persoonlijk een herderlijk woord over de gebeurtenissen van de afgelopen week af te kondigen en in het bijzonder u, mijn vroegere parochiekinderen, mijn innige deelneming te betuigen. Juist in enkele wijken van de Lamberti-parochie, maar ook in andere delen van de stad zijn de verwoestingen en aangebrachte schade bijzonder groot. Ik hoop, dat door het ingrijpen van de bevoegde stedelijke en nationale instanties, maar vooral ook door uw broederlijke liefde en de opbrengst van de collecte, die vandaag gehouden wordt voor de hulpactie van de caritasbond en de caritas van de parochie, een deel van de nood wordt weggenomen.

Ik had mij voorgenomen er nog een enkel woord aan toe te voegen, over de zin van Gods beproeving: hoe God ons daarin zoekt om ons weer thuis te hebben! God wil Münster weer thuis hebben! Wat leefden onze voorouders dicht bij God, voelden ze zich in Gods heilige kerk thuis! Wat werd hun leven toch geheel en al gedragen door het geloof in God, geleid door de heilige vrees voor God en door de liefde tot God, zowel in het openbare leven, als in het gezinsleven, alsook in het bedrijfsleven. Is het in onze dagen nog steeds zo geweest? God wil Münster weer thuis hebben!

Ik had daarover nog enkele dingen tot u willen zeggen. Voor vandaag moet ik er echter van afzien, want ik zie mij genoodzaakt om nu iets anders hier openlijk ter sprake te brengen: een schokkende gebeurtenis die ons gisteren aan het eind van deze week van verschrikkingen is overkomen.

Terwijl Münster nog onder de indruk is van de vreselijke verwoestingen, die de buitenlandse vijand en tegenstander ons deze week heeft bezorgd, heeft aan het eind van deze week, gisteren 12 juli, de *Geheime Staatspolizei* (Gestapo) de twee vestingen van de Sociëteit van Jezus, de

jezuïetenorde, in onze stad, het huis Sentmaring aan de Weselerstraße en het Ignatiuscollege aan de Königsstraße in beslag genomen, de bewoners uit hun bezittingen verdreven, de paters en de broeders gedwongen om onmiddellijk, nog op dezelfde dag, niet alleen hun huizen, niet alleen onze stad, maar ook de provincie Westfalen en de Rijnprovincie te verlaten. En datzelfde harde lot heeft men gisteren ook de missiezusters van de Onbevleete Ontvangenis in Wilkinghege, aan de Steinfurter Straße bereid. Ook hun huis werd in beslag genomen. De zusters zijn uit Westfalen verbannen en moeten Münster vóór 6 uur vanavond verlaten hebben. De huizen en bezittingen van de orde zijn met inbegrip van de inboedel onteigend ten gunste van de Gouwleiding Westfalen - Noord.

Zo is dan de kloosterstorm, die reeds langer in de Ostmark, in Zuid-Duitsland, in de nieuw verworven gebieden Warthegau, Luxemburg, Lotharingen en andere delen van het Rijk woedde, ook hier in Westfalen losgebroken. Wij moeten ons erop voorbereiden, dat in de komende dagen dergelijke ontzettende berichten in aantal zullen toenemen: wanneer ook hier het ene klooster na het andere door de Gestapo in beslag genomen wordt en de bewoners ervan, onze broeders en zusters, kinderen van onze families, trouwe Duitse volksgenoten, als rechteloze slaven op straat geworpen, als ongedierte het land uitgejaagd worden.

En dat op dit ogenblik, nu alles siddert en beeft voor nieuwe nachtelijke aanvallen, die ons allen kunnen doden, en een ieder van ons tot een ontheemde vluchteling maken! Daar jaagt men onschuldige, ja zeer verdienstelijke, door ontelbaar velen hooggeachte mannen en vrouwen uit hun bescheiden bezittingen, maakt men Duitse volksgenoten, onze Münsterse stadgenoten tot ontheemde vluchtelingen.

Waarom? Er werd mij gezegd: „Om politieke redenen!“ Andere redenen werden niet genoemd. Geen enkele bewoner van deze kloosters is van een vergrijp of een misdaad beschuldigd, voor de rechter gedaagd of zelfs veroordeeld! En indien iemand schuldig zou zijn, dan moet men

hem voor de rechtbank brengen! Mag men echter ook onschuldigen straffen?

Ik vraag u, die gezien hebben hoe de paters jezuiteten, de zusters van de Onbevleete Ontvangenis jarenlang hun stil, slechts aan de eer van God en het heil van de medemens gewijd leven heben geleid, ik vraag u: „Wie acht deze mannen en vrouwen schuldig aan een strafbaar feit? Wie durft een aanklacht tegen hen in te dienen? Laat degene die dat durft zijn beschuldiging bewijzen!“ Nog niet eens de Gestapo heeft zulk een beschuldiging ingediend, laat staan een rechtbank of het openbaar ministerie!

Ik die krachtens mijn ambt de zorg voor de orden draag, verklaar hier openlijk als bisschop, dat ik de grootste hoogachting heb voor de stille, bescheiden missiezusters van Wilkinghege, die thans verdreven worden. Zij zijn de stichting van mijn hoogvereerde bisschoppelijke vriend en landgenoot Mgr. Pater Amandus Bahlmann, die ze hoofdzakelijk voor de missie in Brazilië heeft gesticht, waar hij zelf met zeer veel verdiensten voor de Duitse zaak in Brazilië, tot zijn dood - drie jaar geleden - onvermoeibaar en zegenrijk heeft gewerkt.

Als Duitser en als bisschop verklaar ik, dat ik voor de jezuitetenorde, die ik vanaf mijn prilste jeugd, sedert 50 jaar, van zeer nabij ken, de grootste verering en hoogachting heb, dat ik aan de Sociëteit van Jezus, mijn leermeesters, opvoeders en vrienden tot aan mijn laatste ademtocht in liefde en dankbaarheid verbonden zal blijven, en dat ik juist vandaag, op dit ogenblik des te groter verering voor hen heb, omdat aan hen de voorspelling van Christus aan zijn leerlingen weer in vervulling gaat: „Wanneer ze mij vervolgd hebben, zullen ze ook u vervolgen“ (Joh. 15:20). „Wanneer u aan de wereld zoudt toebehoren, zou de wereld het hare liefhebben. Omdat u echter niet van de wereld bent, maar ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld u“ (Joh. 15:19).

Zo groet ik thans vanaf deze plaats, ook namens de trouwe katholieken

van de stad Münster en het bisdom Münster deze door Christus uitverkorenen, door de wereld gehaten, in hartelijke liefde bij hun vertrek in onverdiende ballingschap.

Moge God hen belonen voor al het goede, dat zij ons bewezen hebben! Moge God ons en onze stad niet straffen, omdat een dusdanig onrechtvaardige behandeling en verbanning hier zijn trouwe leerlingen wordt aangedaan! Moge Gods almacht spoedig zijn trouwe ballingen, onze broeders en zusters, hier terugbrengen!

Beminde diocesanen! Vanwege de zware beproeving die door de vijandelijke aanvallen over ons is gekomen, had ik eerst in het openbaar willen zwijgen over andere onlangs genomen maatregelen van de Gestapo, die bepaald een openlijk protest van mijn kant uitlokken. Maar wanneer de Gestapo geen enkele consideratie gebruikt bij die maatregelen, waardoor honderden van onze stadgenoten dakloos zijn geworden, wanneer ze juist op dit ogenblik doorgaat met onschuldige stadgenoten op straat te zetten en te verbannen, dan mag ik ook niet meer langer wachten om mijn ernstige waarschuwing uit te spreken.

Reeds meerdere malen en nog pas geleden hebben wij het moeten beleven dat de Gestapo hoog in aanzien staande Duitsers van onbesproken gedrag zonder gerechtelijk vonnis of verdediging gevangengezet, van hun vrijheid beroofd, uit hun woonplaats verbannen en ik weet niet waar geïnterneerd heeft. De laatste week werden zelfs twee van mijn naaste medewerkers, nl. leden van het dom- en kathedraalkapittel, plotseling door de Gestapo uit hun huis gehaald, uit Münster weggevoerd en naar verafgelegen plaatsen verbannen, die hun als gedwongen verblijfplaats aangewezen werden. Op mijn protest bij de rijksminister voor kerkelijke aangelegenheden heb ik sinds de afgelopen weken in het geheel geen antwoord ontvangen, maar zoveel kon wel bij de Gestapo worden vastgesteld, bij geen van beide kanunniken bestaat verdenking of is tegen hen een aanklacht van een strafbaar feit ingebracht. Zij zijn zonder ook maar enige schuld van

hun kant, zonder aanklacht, zonder mogelijkheid van verdediging met verbanning bestraft!

Christenen! Luistert goed! Van officiële zijde werd ons bevestigd, dat de kanunniken Vorwerk en Echelmeyer geen strafbaar feit ten laste wordt gelegd. Zij hebben geen enkel strafbaar feit begaan! En toch zijn zij met verbanning gestraft!

En waarom? Omdat ik iets gedaan heb wat de rijksregering niet aanstond. Bij vier benoemingen van kanunniken in de loop van de laatste twee jaar heeft de regering mij in drie gevallen meegedeeld, dat de benoeming haar niet aanstond. Omdat er door de bepalingen van het Pruisisch Concordaat van 1929 een recht van verzet van de kant van de regering uitdrukkelijk uitgesloten is, heb ik in twee van de vier gevallen de benoeming toch doorgezet. Ik heb daarmee niet onrechtmatig gehandeld. Ik heb slechts mijn schriftelijk erkend recht uitgeoefend. Ik kan dat ten allen tijde bewijzen. Men kan mij voor het gerecht brengen, wanneer men meent, dat ik in strijd met de wet gehandeld heb. Ik ben ervan overtuigd, dat geen enkele onafhankelijke Duitse rechtbank mij wegens mijn optreden bij de benoemingen van de kanunniken kan veroordelen!

Heeft men daarom geen rechtbank, maar de Gestapo ingeschakeld, waarvan de maatregelen in het Duitse Rijk helaas niet aan een gerechtelijk onderzoek onderworpen zijn?

Tegenover deze fysieke overmacht van de Gestapo staat iedere Duitse burger volkomen hulpeloos en weerloos. Volkomen weerloos en hulpeloos! Dat hebben vele Duitse volksgenoten in de loop van de laatste jaren aan den lijve ondervonden: zo onze geliefde godsdienstleraar Friedrichs die zonder verhoor of gerechtelijk vonnis gevangen gehouden wordt, zo de twee kanunniken die in ballingschap verblijven; zo ondervinden het nu onze kloosterlingen, die gisteren en vandaag uit hun bezittingen, uit hun stad en land verdreven werden.

Niemand van ons, ook al is hij naar zijn eigen overtuiging de trouwste en meest gewetensvolle staatsburger, die geen enkele schuld treft, kan er op vertrouwen dat hij niet op een goede dag uit zijn huis gehaald wordt, van zijn vrijheid beroofd, en in de kelders en de concentratiekampen van de Gestapo opgesloten wordt.

Ik twijfel er niet aan: dat kan ook vandaag nog, dat kan ook op een dag mij overkomen. Omdat ik *dán* niet meer openlijk kan spreken, wil ik nu openlijk waarschuwen tegen het verder gaan op een weg, die naar mijn vaste overtuiging Gods strafgericht over de mensen afroept, en niet anders dan naar rampspoed voor en ondergang van ons volk en vaderland leidt.

Wanneer ik tegen deze maatregelen en bestraffingen van de Gestapo protesteer, wanneer ik openlijk het ongedaan maken van deze toestand en een gerechtelijk onderzoek of intrekking van alle maatregelen eis, dan doe ik niets anders dan wat ook de gouverneur-generaal en rijksminister dr. Frank gedaan heeft, die in februari van dit jaar in het tijdschrift van de „Akademie für Deutsches Recht“ (1941, 2e nr. p. 25) geschreven heeft:

„Wij willen een solide evenwichtige interne rechtsorde, die het strafrecht niet laat ontaarden in een absolute macht van vervolgingsgeweld van staatswege tegenover een aangeklaagde, die reeds van tevoren veroordeeld en van alle verdedigingsmiddelen beroofd is. Het recht moet aan de enkeling de legitieme mogelijkheid bieden om zich te verdedigen, om het feitenmateriaal toe te lichten en zodoende zich te beveiligen tegen willekeur en onrecht. Anders spreken we beter niet van strafrecht, maar van strafmacht. Het is onmogelijk om het rechtsstelsel te laten harmoniëren met een veroordeling, waarbij absoluut geen gelegenheid wordt gegeven tot verdediging. Het is onze taak - net zo hardop en nadrukkelijk als anderen, die gezag in welke vorm ook verdedigen - naar voren te brengen, dat wij het gezag van het recht als wezenlijk

bestanddeel van een duurzame (wettige) macht moedig te verdedigen hebben.“

Dat schreef de rijksminister dr. Hans Frank.

Ik ben ervan doordrongen, dat ik als bisschop, als verkondiger en verdediger van de door God gewilde rechts- en zedelijke orde, die aan ieder mens natuurlijke rechten en vrijheden toekent, waarvoor alle menselijke pretenties naar Gods wil moeten wijken, geroepen ben, evenals minister Frank, het gezag van het recht moedig te verdedigen en een veroordeling zonder verdediging van onschuldigen als een ten hemel schreiend onrecht te veroordelen!

Christenen! Het gevangenzetten van veel personen van onbesproken gedrag zonder de mogelijkheid van verdediging en zonder een gerechtelijk vonnis, de vrijheidsberoving van de twee kanunniken, de opheffing van de kloosters en het uitwijzen uit het land van onschuldige kloosterlingen, onze broeders en zusters, dwingen mij om nu openlijk aan de oude, onomstotelijke waarheid te herinneren: „Justitia est fundamentum regnorum“ - Gerechtigheid is het enige solide fundament van elk staatswezen!

Het recht op leven, op onschendbaarheid en vrijheid is een onmisbaar element in iedere zedelijke gemeenschapsorde. Wel is het de staat geoorloofd als strafmaatregel deze rechten van zijn burgers te beperken; maar deze bevoegdheid heeft de staat slechts tegenover wetsovertreders van wie de schuld in een onpartijdig proces is bewezen. Een staat die deze door God gewilde grenzen overschrijdt, en de bestraffing van onschuldigen toelaat of bewerkt, ondergraaft in het geweten van de staatsburgers zijn eigen gezag en het respect voor zijn soevereiniteit.

Wij hebben het de laatste jaren helaas steeds weer moeten beleven, dat meer of minder zware straffen, meestal vrijheidsstraffen, opgelegd en voltrokken werden zonder dat de schuld van de veroordeelden in een rechtvaardig proces bewezen werd en zonder dat hun gelegenheid werd

gegeven hun recht te verdedigen om hun onschuld te kunnen bewijzen. Hoeveel Duitsers zuchten wel niet in gevangenschap, in concentratiekampen en zijn uit hun geboortestreek verdreven, die nooit door een rechtbank na een proces veroordeeld zijn, of die na vrijspraak door de rechter of na het uitzitten van de door de rechter opgelegde straf, weer opnieuw door de Gestapo gevangengenomen en opgesloten werden! Hoevelen wel niet zijn uit hun geboortestreek en uit de plaats waar ze hun geregelde werk deden verdreven. Ik herinner nog eens aan de eerwaarde bisschop van Rottenburg, Mgr. Johann Baptist Sproll, een oude man van 70 jaar, die kort geleden zijn 25-jarig bisschopsjubileum ver van zijn bisdom moest vieren, omdat de Gestapo hem drie jaar geleden uit zijn bisdom gezet had. Ik noem nogmaals onze beide kanunniken, de zeereerwaarde heren Vorwerk en Echelmeyer. Ik denk aan onze achtenswaardige godsdienstleraar Friedrichs, die in een concentratiekamp zucht. Verder namen noemen wil ik achterwege laten. De naam van een protestant, die in de (eerste) wereldoorlog als Duits officier en onderzeebootcommandant zijn leven voor Duitsland op het spel zette en later als dominee ook in Münster werkzaam is geweest en nu van zijn vrijheid is beroofd, is u allen bekend, en wij hebben het grootste respect voor de dapperheid en de geloofsmoed van deze edele Duitser.

Christenen! Aan de hand van dit voorbeeld kunt u zien, dat deze zaak waarover ik thans openlijk met u spreek niet een zaak is die uitsluitend het katholieke geloof na aan het hart ligt, maar een christelijke, ja een algemeen menselijke en nationale zaak van religieuze betekenis is.

„Gerechtigheid is het fundament van elke staat!“ Wij betreuren het, dat wij beleven moeten - wij constateren het met grote zorg - hoe dit fundament tegenwoordig aan het wankelen wordt gebracht, hoe de gerechtigheid, de natuurlijke en christelijke deugd, die onontbeerlijk is voor een geordend bestaan van ieder menselijk gemeenschapsleven, niet voor allen duidelijk zichtbaar verdedigd en in ere gehouden wordt. Niet alleen omwille van de rechten van de kerk, niet alleen omwille

van de rechten van de mens als persoon, maar ook uit liefde voor ons volk en in ernstige bezorgdheid om ons vaderland vragen wij, willen wij, eisen wij: gerechtigheid! Wie zou niet vrezen voor het blijven staan van een huis, wanneer hij ziet dat de fundamenten ondergraven worden!

„Gerechtigheid is het fundament van elke staat!“ De staatsmacht kan slechts dan tegen onrechtvaardige geweldpleging van de toevallig sterkere, onderdrukking van de zwakken en hun vernedering tot onwaardige slavendienst met oprechtheid en kans op blijvend succes optreden, wanneer ook zij die de machtsmiddelen van staatswege bezitten, zich vol eerbied buigen voor de koninklijke majesteit van de gerechtigheid, en het straffende zwaard slechts in dienst van de gerechtigheid hanteren. Slechts die machthebber kan op werkelijk trouwe aanhangers en vrijwillige ondersteuning van achtenswaardige mannen rekenen, van wie de maatregelen en vonnissen in het licht van een onpartijdige beoordeling zonder enige willekeur en op de feilloos zuivere weegschaal der gerechtigheid gewogen blijken te zijn. Daarom wekt de praktijk van veroordeling en bestraffing zonder de mogelijkheid tot verdediging, zonder gerechtelijk vonnis - „veroordeling van tevoren reeds veroordeelden zonder verdediging“, zoals de rijksminister dr. Frank het noemde - een gevoel van rechteloosheid en een mentaliteit die bestaat uit vreesachtigheid en slaafse lafheid, die op den duur het volkskarakter wel moeten bederven en de volksgemeenschap verscheuren.

Daarvan zijn alle rechtschape en weldenkende Duitsers overtuigd, daarover maken ze zich grote zorgen. Dat heeft ook een hoge rechterlijk ambtenaar in 1937 in het Reichsverwaltungsblatt vrijmoedig uitgesproken. Hij schreef: „Hoe groter de onbepaalde macht van een overheidsinstantie, des te noodzakelijker is een garantie voor correcte toepassing (van het recht); want des te erger worden vergissingen ervaren en des te groter is ook het gevaar voor willekeur en misbruik. Wordt de rechterlijke macht niet ingeschakeld, dan moet er in ieder

geval een correcte weg voor onpartijdige controle bestaan, zodat er geen gevoel van rechteloosheid kan ontstaan, wat in ieder geval op den duur de volksgemeenschap ernstige schade zal berokkenen“ (Reichsverwaltungsblatt 1937, p. 572 - Herbert Schelcher, Präsident des Sächsischen Oberverwaltungsgericht in Dresden).

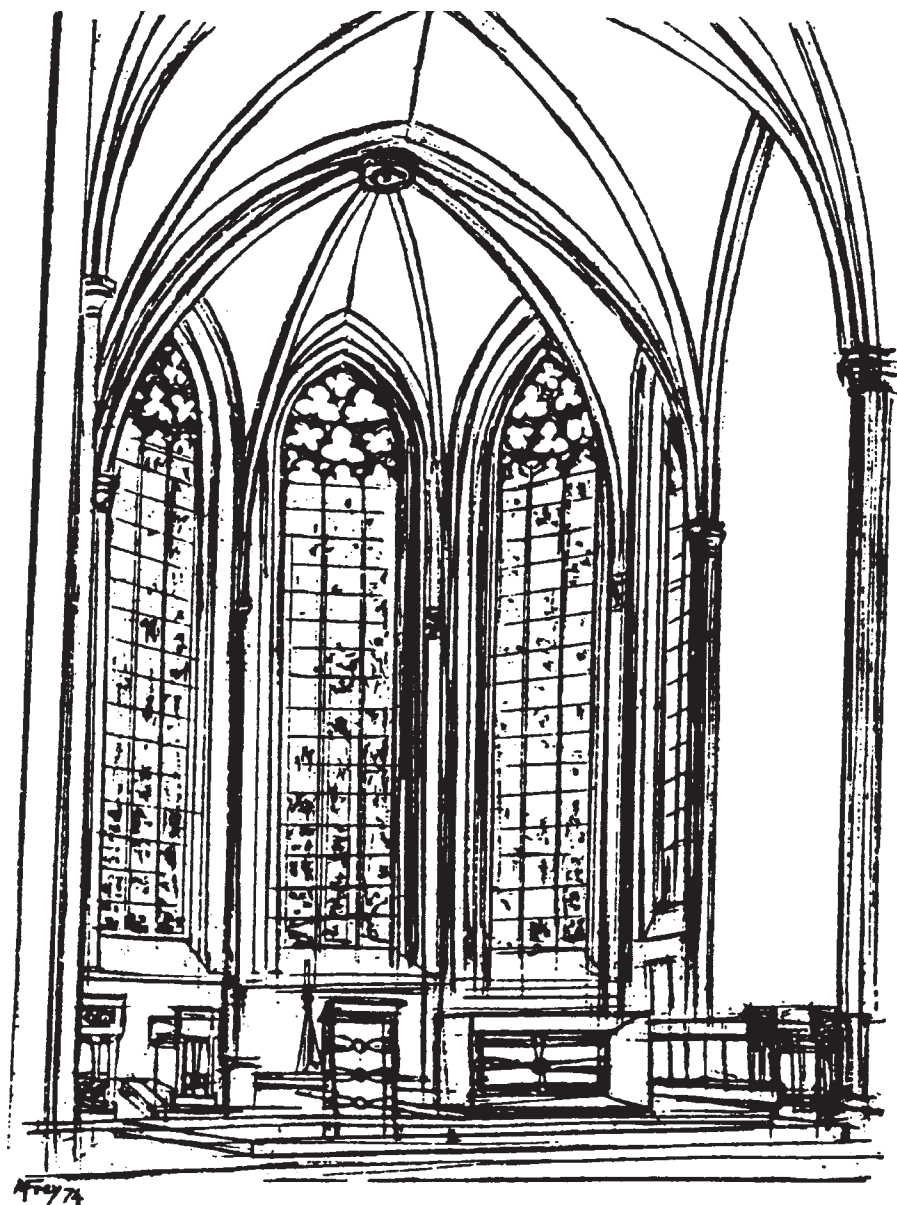
Bij de bepalingen en vonnissen van de Gestapo is de rechterlijke macht niet ingeschakeld. Daar wij allen geen weg kennen, die voor een onpartijdige controle op de maatregelen van de Gestapo, haar vrijheidsbepalingen, haar verblijfsverboden, haar arrestaties en gevangen houden van Duitse volksgenoten in concentratiekampen bestaat, heeft zich reeds in brede lagen van de bevolking een gevoel van rechteloosheid, ja van laffe vreesachtigheid meester gemaakt, waardoor de Duitse volksgemeenschap ernstige schade wordt berokkend. De plicht die mijn bisschoppelijk ambt met zich meebrengt om op te komen voor de zedelijke orde, de plicht die mijn eed met zich meebrengt, waarmee ik voor God en de vertegenwoordiging van de rijksregering plechtig beloofd heb naar vermogen „elke schade die het Duitse volk zou kunnen worden toegebracht te voorkomen“, dwingen mij met het oog op de daden van de Gestapo deze zaak in een openlijke waarschuwing te noemen.

Christenen! Men zal mij wellicht het verwijt maken, dat ik met deze openhartige taal het binnenlandse front van het Duitse volk nu midden in de oorlog verzwak. Daartegenover stel ik: niet ik ben de oorzaak van een eventuele verzwakking van het binnenlandse front, maar zij die ondanks de oorlogstijd, ondanks de huidige noodtoestand, ja nu hier aan het eind van een vreselijke week van gruwelijke vijandelijke aanvallen, onschuldige volksgenoten zonder gerechtelijk vonnis en zonder de mogelijkheid zich te verdedigen, zwaar bestraffen, onze kloosterlingen, onze broeders en zusters, van hun bezittingen beroven, op straat zetten en het land uit jagen! Zij ruïneren de rechtszekerheid, zij ondermijnen het rechtsbewustzijn, zij vernietigen het vertrouwen in ons staatsbestuur. En daarom verhef ik namens het rechtschapen Duitse

volk, namens de majesteit van de gerechtigheid en in het belang van de vrede en de hechte eenheid van het binnenlandse front mijn stem; daarom roep ik luid als Duitser, als onberispelijk staatsburger, als vertegenwoordiger van de christelijke godsdienst, als katholieke bisschop: „Wij eisen gerechtigheid!“

Wordt dit roepen niet gehoord en niet beantwoord, wordt de heerschappij van de koningin Gerechtigheid niet in ere hersteld, dan zal ons Duitse volk en vaderland ondanks de heldhaftigheid van onze soldaten en hun roemrijke overwinningen aan innerlijk bederf en verrotting te gronde gaan!

Laat ons bidden voor allen die in nood zijn, in het bijzonder voor onze verbannen kloosterlingen, voor onze stad Münster, dat God verdere beproevingen van ons weert, voor ons volk en vaderland en zijn Führer!

Preek van de bisschop van Münster, graaf Clemens August von Galen op zondag 20 juli 1941 in de Onze Lieve Vrouwekerk te Münster

Deze zondag zal in alle parochies van het bisdom, die tot nog toe zelf geen oorlogsschade hebben geleden, de door mij voorgeschreven collecte gehouden worden voor de inwoners van de stad Münster. Ik hoop dat het zal lukken velerlei nood te lenigen door het ingrijpen van de daartoe bevoegde nationale en stedelijke instanties en door de broederlijke hulp van de katholieken uit ons bisdom, van wie de giften door de caritasinstellingen beheerd en verdeeld worden.

God zij dank: sinds verscheidene dagen hebben geen nieuwe aanvallen van de buitenlandse vijanden onze stad getroffen. Helaas moet ik zeggen: de aanvallen van onze vijanden in eigen land, die nu zijn ingezet en waarover ik vorige zondag in de St. Lambertikerk gesproken heb, werden de laatste week voortgezet zonder dat men zich ook maar iets aantrok van ons protest en het grote verdriet dat daardoor de betrokkenen en hun verwanten werd aangedaan.

Vorige week heb ik in het openbaar mijn verdriet erover geuit en het als een ten hemel schreiend onrecht gebrandmerkt, dat de Gestapo de kloosters van de zusters van de Onbevleete Ontvangenis in Wilkinghege en van de jezuiten in Münster had gesloten, gebouwen en inboedel in beslag genomen en de bewoners de straat op gejaagd en uit hun geboortestreek verdreven had. Ook het Lourdesklooster in de Frauenstraße werd ten behoeve van de Gouwleiding in beslag genomen. Ik wist toen nog niet, dat de Gestapo op dezelfde dag, dus op zondag 13 juli, het Camilliiscollege in Sudmühle en de benedictijnenabdij St. Josef in Gerleve bezet, in beslag genomen en er de paters en broeders verdreven had. Ze moesten nog dezelfde dag Westfalen verlaten. Op 15 juli werden ook de benedictinessen van de Eeuwige Aanbedding in Vinnenberg nabij Warendorf verjaagd en over de provinciegrenzen gezet. Op 17 juli moesten de kruiszusters in het huis Aspel nabij Rees hun bezittingen en het district Rees verlaten. Indien de christelijke liefde zich niet had ontfermd over al deze daklozen, dan zouden deze vrouwen en mannen overgelaten zijn aan de honger en het barre weer.

Enkele uren geleden ontving ik de droevige tijding dat gisteren 19 juli, aan het eind van deze tweede afschuwelijke week voor ons Münsterland, de Gestapo ook het Duitse provinciaal van de missionarissen van het Heilig Hart van Jezus, het u allen bekende grote missieklooster in Hiltrup heeft bezet, in beslag genomen en onteigend. De daar nog verblijvende paters en broeders moesten hun woning en hun bezittingen voor gisteravond 8 uur verlaten hebben. Ook zij werden uit Westfalen en uit de Rijnprovincie uitgewezen.

De daar nog *verblijvende* paters en broeders, ik zeg dat met bijzondere nadruk, want uit de gelederen van de missionarissen van Hiltrup staan momenteel, zoals ik onlangs vernam, 161 mannen als Duits soldaat op het slagveld, deels onmiddellijk aan het front: 53 paters zijn als hospitaalsoldaten werkzaam ten behoeve van de gewonden, 52 theologen en 66 broeders dienen het vaderland als soldaat met de wapens; verscheidenen onder hen werden reeds met het IJzeren Kruis, de Sturminsigne en andere onderscheidingen gedecoreerd. Dit geldt ook voor de paters camillianen van Sudmühle, de jezuiten van Sentmaring en de benedictijnen van St. Josef in Gerleve! Terwijl deze Duitse mannen in trouwe kameraadschap met de andere Duitse broeders onder inzet van hun leven hun plicht doen en voor het vaderland strijden, wordt hen in datzelfde vaderland meedogenloos en zonder enige rechtsgrond hun tehuis afgenomen, het kloosterlijke gemeenschapsgoed vernield. Wanneer zij - en dat hopen wij - als overwinnaars naar huis terugkeren, vinden zij hun kloosterfamilie van huis en hof verdreven en hun tehuis bezet door vreemden, door vijanden!

Wat heeft dat te betekenen? Hoe moet dit aflopen? Het gaat er namelijk niet om, dakloze medeburgers van Münster een tijdelijk onderkomen te verschaffen. De kloosterlingen waren bereid en vastbesloten met dit doel hun eigen woonruimten tot een minimum te beperken om net als anderen daklozen een woning te bezorgen en hun te eten te geven. Nee, daar gaat het niet om. Ik heb vernomen dat het filmcentrum van de gouw zich installeert in het klooster van de Onbevleete Ontvangenis te

Wilinghege. Men zegt me dat in de benediktijnerabdij St. Josef een kraamkliniek voor ongehuwde moeders wordt ingericht. Ik heb nog niet vernomen wat in Sentmaring, in Sudmühle en Vinnenberg geïnstalleerd wordt, want ik krijg geen enkele informatie van officiële zijde. En tot nog toe heeft geen enkele krant melding gemaakt van de laatste gemakkelijke overwinningen van de Gestapofunctionarissen op weerloze Duitse mannen en hulpeloze Duitse vrouwen en van de veroveringen die de gowleiding hier gemaakt heeft ten koste van het eigendom van Duitse volksgenoten!

Ik heb op maandag 14 juli het hoofd van de provincie opgezocht en hem om bescherming van de vrijheid en het eigendom van onschuldige Duitse burgers verzocht. Hij heeft me uitgelegd dat de Gestapo een totaal zelfstandige overheidsinstantie is. Tegen de maatregelen die deze treft kan hij in geen enkel opzicht optreden. Hij heeft me echter beloofd mijn klachten en verzoeken dadelijk voor te leggen aan de eerste president en gowleider dr. Meyer. Het heeft niets gebaat!

Op diezelfde maandag 14 juli heb ik naar de rijkskanselarij van de Führer in Berlijn een telegram gestuurd, waarvan ik de inhoud hier letterlijk weergeef: „Terwijl de vijand sinds 6 juli de stad Münster met vreselijke nachtelijke aanvallen tracht te verwoesten is de Gestapo op 12 juli begonnen met het in beslag nemen van de kloosters en ordehuizen in de stad en omgeving, met inbegrip van de inboedel, en onteigening ten gunste van de gowleiding. De bewoners, onschuldige mannen en vrouwen, achtenswaardige leden van Duitse families van wie de naastbestaanden nu voor Duitsland vechten, worden beroofd van hun tehuis, de straat op gejaagd en uit hun provincie verbannen. Ik verzoek de Führer en rijkskanselier in het belang van de gerechtigheid en de hechte band van het binnenlandse front de vrijheid en het eigendom van deze Duitse mensen te beschermen tegen de willekeurige maatregelen van de Gestapo en tegen de beroving ten gunste van de gowleiding.“

Soortgelijke verzoeken heb ik telegrafisch voorgelegd aan de rijksbestuurder van Pruisen, rijksmaarschalk Göring, de rijksminister voor binnenlandse zaken, de rijksminister voor kerkelijke aangelegenheden en tenslotte ook aan het opperbevel van de weermacht. Als het argument van de gerechtigheid geen indruk zou maken, zo hoopte ik toch dat tenminste het besef van de gevaren die de verdeeldheid van het binnenlandse front juist nu midden in de oorlog zouden veroorzaken, die instanties in beweging zou brengen om aan het optreden van de Gestapo tegen onze broeders en zusters een halt toe te roepen en dat men aan onschuldige Duitse vrouwen ridderlijke bescherming niet zou weigeren. Tevergeefs, het optreden werd voortgezet en nu is reeds ingetreden wat ik al lang op voorhand zag en vorige zondag gezegd heb: we staan voor de puinhopen van onze volksgemeenschap die deze dagen meedogenloos aan stukken geslagen werd!

Ik heb het provinciehoofd, de ministers, het opperbevel van de weermacht er nadrukkelijk op gewezen hoe de gewelddaden tegen Duitse mannen van onbesproken gedrag, hoe dit bruut optreden tegenover weerloze Duitse vrouwen, die elke ridderlijkheid tegenstaat en slechts kan voortvloeien uit een dodelijke haat tegen het christelijk geloof en tegen de katholieke kerk, hoe deze praktijken bepaaldelijk als sabotage werken en tot ontwrichting van onze volksgemeenschap leiden.

Volksgemeenschap met die mannen, die onze kloosterlingen, onze broeders en zusters zonder rechtsgrond, zonder onderzoek, zonder mogelijkheid van verdediging of vonnis vogelvrij verklaren en het land uit jagen? Nee, met hen en met allen die daarvoor verantwoordelijk zijn is er voor mij geen gemeenschappelijk denken en voelen meer mogelijk! Ik zal ze niet haten, ik wens van harte dat ze tot inzicht komen en zich bekeren! Zo heb ik ook onmiddellijk de hemel om voorspraak gebeden voor de ziel van de heer Roth, hoofdamtenaar van het ministerie, die op 5 juli plotseling overleed. Hij is katholiek priester in het aartsbisdom München geweest, maar sinds jaren was hij zonder

toestemming en tegen de wil van zijn bisschop ambtenaar in het rijksministerie voor religieuze aangelegenheden. In die functie had hij zelfs veel stukken voor minister Kerrl opgesteld en ondertekend die de rechten en de waardigheid van de kerk geschonden hebben. Nu is hij tijdens een boottocht op de Inn door de stroming meegesleurd en verdronken. God hebbe zijn ziel!

Zo willen wij volgens het gebod van de Heiland bidden voor allen die ons vervolgen en belasteren! Maar zolang zij niet veranderen, zolang ze doorgaan met het bestelen van onschuldigen, met het uit het land verjagen en kerkeren, zolang wijs ik elke band met hen van de hand!

Nee, het saamhorigheidsgevoel en het eensgezind optrekken van ons volk is tegen onze wil en ondanks onze waarschuwingen onherstelbaar ontwricht. Ik kan mij niet voorstellen, dat onze van oudsher ingezetene burgers en landbouwers, ambachtslieden en arbeiders, dat uw vaders, broeders en zonen, die nu aan het front hun leven op het spel zetten voor Duitsland, ook maar iets van gemeenschap gevoelen met de vervolgers en verdrijvers van onze kloosterlingen.

We zullen hen gehoorzamen voor zover ze ons als vertegenwoordigers van het rechtmatig gezag bevelen kunnen geven. Maar gemeenschapszin en innerlijke verbondenheid met deze kerkvervolgers, met deze kloosterbestormers, die weerloze vrouwen en meisjes, kinderen uit onze beste gezinnen, onze zusters uit hun klooster verjagen, waar ze vaak sinds decennia werkend en biddend niets dan goeds hebben gedaan voor ons volk, dat kan voor ons niet! Ik zou me moeten schamen voor God en voor u, ik zou me moeten schamen voor onze edele Duitse voorouders, voor mijn ridderlijke vader zaliger, die mijn broeders en mij met een ernst, die geen tegenspraak duldde, gemaand, opgevoed en geleerd heeft met fijngevoeligheid en respect om te gaan met iedere vrouw en ieder meisje, ridderlijke bescherming te verlenen aan alle onschuldig in nood verkerenden, in het bijzonder aan diegenen die als vrouwen een evenbeeld zijn van onze eigen moeder, van onze lieve

Moeder Gods in de hemel. Zou ik dus vanuit deze traditie gemeenschap kunnen onderhouden met mensen die onschuldige, weerloze vrouwen uit hun huizen en geborgenheid verdrijven en dakloos zonder middelen van bestaan uit het land verjagen?

Daarbij komt wat ik vorige zondag al uitvoerig heb aangetoond in de Lambertikerk en wat ik nu nog eens met grote ernst uit liefde voor volk en vaderland waarschuwend herhaal: deze strafmaatregelen van de Gestapo tegenover onschuldigen, zonder vonnis en zonder rechts-procedure en zonder mogelijkheid tot verdediging, „deze zonder proces van tevoren veroordeelden en van alle middelen tot verdediging beroofden“ zoals de rijksminister dr. Frank het uitdrukte, ontwrichten de rechtzekerheid, ondermijnen het rechtsbewustzijn en vernietigen het vertrouwen in het staatsbestuur.

Wij christenen willen beslist geen revolutie! Wij zullen trouw onze plicht blijven doen in gehoorzaamheid aan God, uit liefde voor ons Duitse volk en vaderland. Onze soldaten zullen vechten en sterven voor Duitsland, maar niet voor diegenen die door hun verschrikkelijk optreden tegen onze kloosterlingen, tegen hun broeders en zusters, onze harten krenken en de Duitse naam voor God en de mensen smaad aandoen. Wij vechten dapper verder tegen de buitenlandse vijand. Tegen de vijand in het binnenland die ons pijnigt en slaat kunnen wij niet met wapens vechten. Daar rest ons enkel als strijdmiddel een krachtig, taai en hard volhouden!

Gehard worden! Standvastig blijven! Wij merken en ervaren nu duidelijk dat er achter de nieuwe theorieën, die er toe geleid hebben dat de godsdienst in de scholen werd verbannen, onze verenigingen werden onderdrukt en dat nu onze katholieke kleuterscholen vernietigd zullen worden, een peilloos diepe haat schuilgaat tegen het christendom dat men wil uitroeien.

Als ik juist ben ingelicht, heeft dat immers ook de scholingsleider

Schmidt 14 dagen geleden in de stadshal ter plaatse voor een onderdwang verschenen publiek - waaronder ook leerlingen - openlijk uitgesproken en het districtshoofd de heer Miering heeft enthousiast geapplaudisseerd en beloofd zich in te zetten voor de uitvoering van dergelijke plannen.

Gehard worden! Standvastig blijven! Momenteel zijn wij niet de hamer maar het aambeeld. Anderen, meestal vreemden en afvalligen hameren op ons, willen met gebruikmaking van geweld ons volk, onszelf, onze jeugd opnieuw vormen en van de juiste houding tot God afbuigen.

Wij zijn het aambeeld, geen hamer! Ga echter maar eens kijken in een smederij! Vraag het aan de smid en laat het u door hem vertellen: wat op het aambeeld gesmeed wordt, krijgt zijn vorm niet alleen door de hamer maar ook door het aambeeld. Het aambeeld kan niet en hoeft ook niet terug te slaan, het moet alleen stevig en hard zijn! Als het voldoende taai, vast en hard is, gaat het aambeeld meestal langer mee dan de hamer. Hoe hard de hamer ook toeslaat, het aambeeld blijft geduldig overeind en zal nog lang dienst doen om dat te vormen wat gesmeed wordt.

Thans worden zij gesmeed, die ten onrechte gekerkerd werden, onschuldig uitgewezen en verbannen. God zal hen daarbij helpen, dat ze de vorm en houding van christelijke standvastigheid niet verliezen wanneer de hamer der vervolging hen bitter treft en hen onrechtvaardig wonden toebrengt.

In onze dagen worden onze kloosterlingen, paters, broeders en zusters gesmeed. Ik had eergisteren de kans om een aantal verdrevenen in hun provisorische onderkomens te bezoeken. Ik werd gesticht en enthousiast vanwege de dappere houding van deze moedige mannen, deze zwakke, weerloze vrouwen die men ruw en meedogenloos uit hun kloosterlijke geborgenheid, uit de kapel, uit de nabijheid van het tabernakel verjaagde, die met opgeheven hoofd, bewust van hun onschuld in ballingschap

een onzekere toekomst tegemoet gaan, maar vertrouwend op Hem, „die de vogels van de hemel voedt, de lelies op het veld kleedt.“ Ze zijn blijmoedig in die vreugde die de Heiland zijn leerlingen op het hart drukt: „Zalig zijt gij, wanneer de mensen u vervolgen en haten terwille van mij! Verblijdt u en juicht, want uw loon in de hemel zal groot zijn!“ Werkelijk, deze mannen en vrouwen zijn meesterwerken uit de goddelijke smidse.

In deze tijd wordt onze jeugd tussen hamer en aambeeld gesmeed: de opgroeiende, nog onrijpe, kneedbare jeugd die nog vatbaar is voor ontwikkeling! We kunnen hen niet behoeden voor de hamerslagen van het ongelooft, de vijandigheid tegen het christendom, de valse leringen en moraal.

Wat wordt hen voorgelegd en opgedrongen op de gezellige avonden en tijdens de officiële vergaderingen van die jeugdverenigingen waarbij ze zich, naar men zegt, met toestemming van hun ouders vrijwillig hebben aangesloten? Wat horen ze op die scholen, waarop de kinderen vandaag de dag noodgedwongen, de wil van de ouders negerend, de lessen moeten volgen? Wat lezen ze in de nieuwe schoolboeken? Bekijk toch, christelijke ouders, de boeken, vooral de geschiedenisboeken van de middelbare scholen! U zult ontzet zijn over de mate van onbekommerdheid om de geschiedkundige waarheid, waarmee men probeert de onervaren kinderen met wantrouwen tegen het christendom en de kerk, ja met haat tegen het christelijk geloof te vervullen!

Op de bevoorrechte onderwijsinstellingen van de staat, de hitlerscholen, de nieuwe onderwijsinstellingen voor toekomstige leraren en leraressen, wordt elke christelijke invloed in de kiem gesmoord en elke echte religieuze activiteit principieel uitgesloten. En wat gebeurt er met de kinderen die in het voorjaar met het oog op luchtaanvallen naar verre oorden werden gestuurd? Hoe staat het met hun godsdienstonderwijs? En met hun godsdienstoefeningen? Christelijke ouders, u moet zich hierom kommeren, anders verzuimt u uw heiligste plichten, anders kunt

u geen rein geweten hebben en kunt u niet staande blijven voor Hem die u de kinderen toevertrouwde om ze op weg naar de hemel te leiden!

Wij zijn het aambeeld, geen hamer! U kunt uw kinderen, dat edele, maar nog niet hard gemaakte en gestaalde ruwe metaal helaas niet behoeden voor de hamerslagen van de vijandigheid tegen geloof en kerk. Maar ook het aambeeld maakt deel uit van het vormingsproces. Laat het ouderlijk huis, uw liefde en trouw als ouders, laat uw voorbeeldig leven als christen het sterke, taaie, solide en onwrikbare aambeeld zijn, dat het gewicht van de vijandelijke slagen opvangt, dat de nog zwakke kracht van de jongeren steeds weer sterkt en versterkt in de heilige wil zich niet van de weg naar God af te laten brengen.

Bijna zonder uitzondering worden wij in deze tijd allemaal gesmeed. Hoeveel mensen zijn niet vanwege (staats)pensioenen, kindertoeslag en andere zaken afhankelijk? Wie is er vandaag nog onafhankelijk en baas over zijn eigen bezittingen of eigen zaak? Het is best mogelijk dat met name in oorlogstijd een sterke controle en gezag, zelfs dirigisme inzake productie en consumptie noodzakelijk is. Wie zal dat niet willen dragen uit liefde voor volk en vaderland? Maar dit impliceert tegelijk, dat iedereen afhankelijk is van veel personen en instanties, die niet slechts de vrije handel beperken, maar ook de vrijheid van overtuiging in groot gevaar brengen en op de proef stellen, wanneer deze personen en instanties tevens een wereldbeschouwing vertegenwoordigen die het christendom vijandig gezind is en deze bij de mensen die van hen afhankelijk zijn, trachten door te zetten. Deze afhankelijkheid betreft al heel direct alle ambtenaren. En wat een moed, wat een heldenmoed heeft menig ambtenaar wel niet nodig, om zich ondanks alle druk nog steeds openlijk als christen en trouw katholiek te tonen en er oprecht voor uit te komen!

Momenteel zijn wij aambeeld, geen hamer! Blijft sterk en standvastig, en onwrikbaar als het aambeeld bij alle slagen die op hem neersuizen, in trouwe dienst aan volk en vaderland, maar ook steeds bereid in uiterste

opofferingsgezindheid te handelen naar het woord: „Men moet God meer gehoorzamen dan mensen!“ Door het geweten dat door het geloof is gevormd, spreekt God tot een ieder van ons. Gehoorzaam steeds zeer beslist de stem van het geweten. Neemt u als voorbeeld de door mij al eens eerder vermelde Pruisische minister van justitie uit lang vervlogen tijd. Ooit heeft Frederik de Grote van hem geëist een door hem wettig geveld vonnis nietig te verklaren en te wijzigen. Daarop heeft deze echte edelman, een heer von Münchhausen, zijn koning het schitterende antwoord gegeven: „Uwe Majesteit kan over mijn hoofd beschikken maar niet over mijn geweten!“ Hij wilde daarmee zeggen: Ik ben bereid voor mijn koning te sterven, ja ik zou zelfs gehoorzaam de dood onder beulshanden accepteren. Mijn leven behoort de koning toe, maar niet mijn geweten; dat behoort God toe!

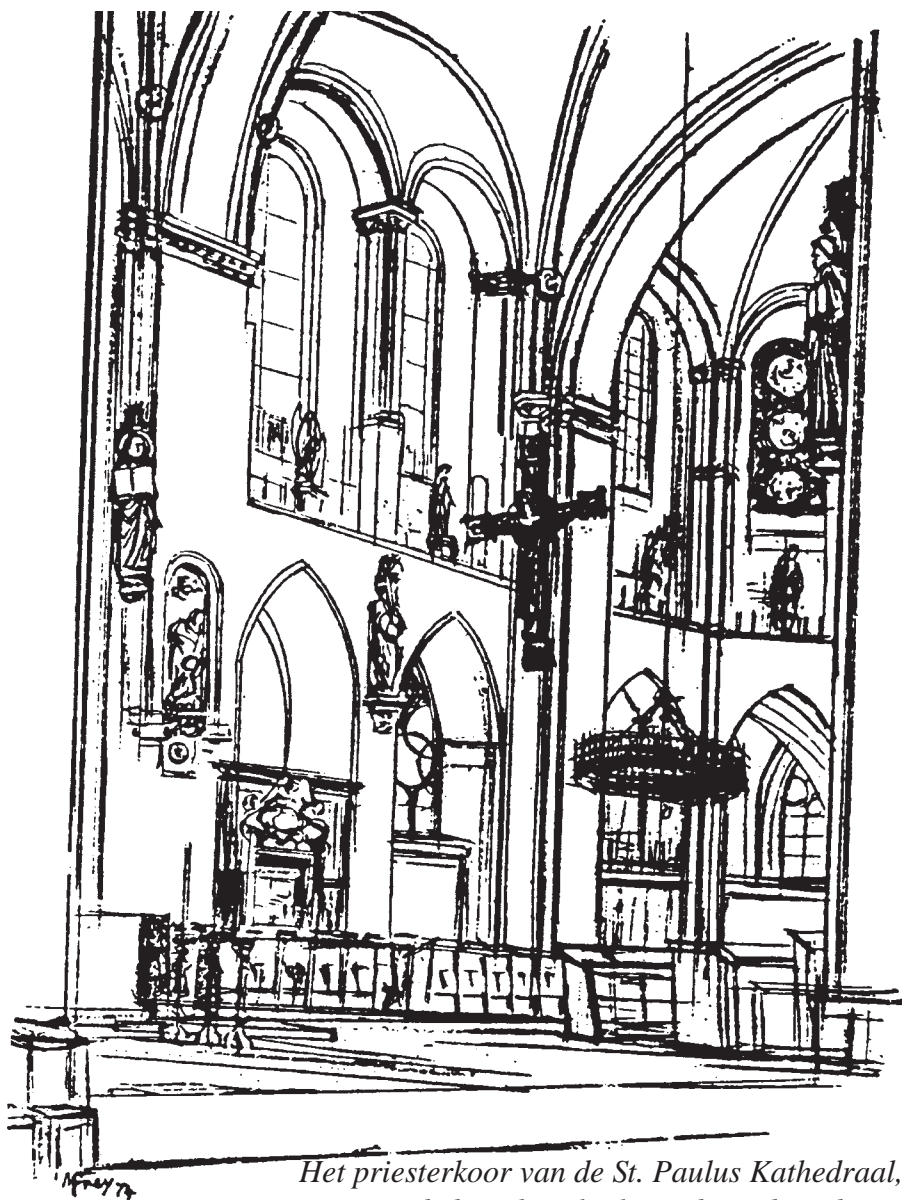
Is het geslacht van zulke edelmannen die zo'n instelling hebben en zo handelen, zijn de Pruisische ambtenaren van dit ras uitgestorven? Bestaan die burgers en boeren, ambachtslieden en arbeiders niet meer die net zo gewetensvol en net zo onbaatzuchtig zijn? Dat kan, dat wil ik niet geloven! En daarom herhaal ik nog eens: Wordt gehard! Wordt sterk! Blijft standvastig, zoals het aambeeld onder de slagen van de hamer! Het is mogelijk dat de gehoorzaamheid aan God, de trouw tegenover het geweten mij of u het leven, de vrijheid of de geboortegrond kost. Maar: „Liever sterven dan zondigen!“ Moge Gods onontbeerlijke genade u en mij deze onwrikbare vastberadenheid geven en deze onderhouden!

Bemide katholieken van Münster! Nadat in de nacht van 7 op 8 juli een springbom was ingeslagen in de zijbeuk van de dom heeft een bom die langs de buitenmuur kwam de Ludgerusbron vernield, het monument dat de terugkeer herdenkt van bisschop Johann Bernhard uit zijn (Nederlandse) ballingschap in 1884. De beelden van de twee bisschoppen Suitger en Erpho aan beide kanten van het monument zijn ernstig beschadigd. Het stenen beeld van St. Liudger, de apostel van ons Münsterland en eerste bisschop van Münster, is nagenoeg onbeschadigd gebleven. Zegenend en naar de hemel wijzend houdt hij

zijn onbeschadigd gebleven rechter hand omhoog. Het is alsof wij door de welhaast wonderlijke redding van dit beeld de aanmoediging krijgen: „Wat ook gebeuren mag, klamp u vast aan het door God geopenbaarde en door onze voorouders overgeërfde katholieke geloof: Bij alle vernieling van menselijke arbeid, in alle nood en zorg, in alle benauwdheid en vervolging, de harten omhoog!“

St. Liudger spoort u aan. Ik, zijn 70ste opvolger op de bisschopsstoel spoor u aan met de woorden die de apostel Petrus, de eerste paus, tijdens de eerste christenvervolging de in nood verkerende christenen schreef: „Verootmoedigt u onder Gods almachtige hand; dan zal Hij u te zijner tijd verhoren. Werpt al uw kommer op Hem, want Hij draagt zorg voor u. Weest nuchter en waakzaam, want de duivel, uw vijand, loopt rond als een brullende leeuw die uit is op buit! ... Weersta hem, sterk door het geloof ...

De God van alle genade, die u in Christus riep tot zijn eeuwige heerlijkheid, zal u na een korte tijd van lijden krachtig herstellen en u onwankelbaar oprichten. Van hem is de macht voor altijd en eeuwig! Amen“ (1 Petr. 5). Laat ons bidden voor onze verbannen kloosterlingen, voor allen die onrechtvaardig moeten lijden, voor alle noodlijdenden, voor onze soldaten, voor Münster en zijn inwoners, voor ons volk en vaderland en zijn Führer.

*Het priesterkoor van de St. Paulus Kathedraal,
de bisschopskerk, na de wederopbouw*

Preek van de bisschop van Münster, graaf Clemens August von Galen
op zondag 3 augustus 1941 in de St. Lambertikerk te Münster.

Ik moet helaas meedelen, dat de Gestapo ook deze week haar vernietigingstactiek tegen de katholieke orden heeft voortgezet. Woensdag 30 juli heeft de Gestapo het provinciaalaat van de zusters van Onze Lieve Vrouw in Mülhausen, district Kempen, dat vroeger tot het bisdom Münster behoorde, bezet en voor opgeheven verklaard. De zusters van wie velen uit ons bisdom stammen werden voor een groot gedeelte uitgewezen en moesten nog op dezelfde dag het district verlaten hebben. Volgens geloofwaardige berichten is donderdag 31 juli het klooster van de missionarissen van Hiltrup in Hamm eveneens door de Gestapo bezet en in beslag genomen. De daar verblijvende paters zijn uitgewezen.

Ik heb reeds 13 juli hier in de Lambertikerk na de verdrijving van de jezuïeten en missie-clarissen uit Münster gesteld: geen enkele bewoner van de kloosters is van een vergrijp of misdaad beschuldigd, voor de rechter gedaagd of zelfs veroordeeld. Zoals ik vernomen heb, worden nu in Münster geruchten verspreid, dat deze kloosterlingen, vooral de jezuïeten toch wegens wetsovertredingen, ja zelfs wegens landverraad aangeklaagd zijn of dat zelfs hun schuld bewezen zou zijn. Ik noem het ronduit een gemene kwaadsprekerij tegen Duitse volksgenoten, onze broeders en zusters, die wij niet op ons laten zitten. Tegen een knaap die het voor getuigen gewaagd heeft zoiets te beweren heb ik reeds aangifte gedaan. Ik hoop dat de man zo snel mogelijk ter verantwoording geroepen wordt en dat onze rechters nog de moed hebben kwaadsprekers ter verantwoording te roepen en te bestraffen, die het wagen Duitse volksgenoten van onbesproken gedrag, nadat hun reeds hun bezittingen ontnomen zijn, ook nog van hun eer te beroven. Ik verzoek al mijn toehoorders, ja alle fatsoenlijke medeburgers dringend vanaf vandaag - indien in hun tegenwoordigheid zulke beschuldigingen tegen de uit Münster uitgewezen kloosterlingen worden uitgesproken - direct de naam en het adres van de aanklager en van de eventuele getuigen vast te stellen. Ik hoop, dat er in Münster nog mannen bestaan die de moed hebben persoonlijk en met opgave van naam, vrijmoedig voor de rechtbank te verschijnen en zo nodig onder ede mee te werken tot

opheldering van zulke beschuldigingen die de volksgemeenschap vergiftigen. Dezen verzoek ik, wanneer zulke beschuldigingen tegen onze kloosterlingen in hun nabijheid worden geuit, dat meteen bij hun pastoor oftewel bij het bisdom te melden en daarvan een protocol op te laten maken. Ik ben het de goede naam van onze kloosterlingen, de goede naam van onze katholieke kerk en ook de goede naam van ons Duitse volk en onze stad Münster schuldig, dat ik door aangifte bij de officier van justitie voor verificatie en voor de bestraffing van gemene kwaadsprekers van onze kloosterlingen zorg.

(Na de lezing van het evangelie van de 9e zondag na pinksteren: „... toen Jezus Jeruzalem naderde en de stad zag, weende hij over haar ...“ Luc. 19:41-47)

Bemide diocesanen! Het is een schokkende gebeurtenis, die het evangelie van deze zondag bericht. Jezus weent! De Zoon van God weent! Wie weent, lijdt smart. Smart naar lichaam of ziel. Jezus leedt toen niet lichamelijk en toch weende Hij. Hoe groot moet het zielenleed en de hartenpijn van deze dapperste man geweest zijn, dat Hij weende! Waarom weende Hij? Hij weende over Jeruzalem, over de heilige, hem zo dierbare stad Gods, de hoofdstad van zijn volk. Hij weende over zijn inwoners, zijn volksgenoten, omdat zij niet wilden verstaan, wat enkel en alleen het strafgericht, dat door zijn alwetendheid vooruitgezien en door zijn goddelijke rechtvaardigheid vooruitbepaald wordt, kan afwenden: „Och verstondt gij toch, wat u vrede brengt!“ (Luc. 19:42). Waarom verstaan de inwoners van Jeruzalem het niet? Nog niet zo lang geleden heeft Jezus het gezegd: „Jeruzalem, Jeruzalem, hoe vaak heb ik uw kinderen willen verzamelen, zoals een hen haar kuikens verzamelt onder haar vleugels, maar gij hebt niet gewild“ (Luc. 13:34). Gij hebt het niet gewild! Ik, uw koning, uw God, ik wilde, maar gij hebt niet gewild. Hoe veilig, hoe behoed en beschermd is het kuikentje onder de vleugels van de hen. Zij verwarmt het, voedt het, verdedigt het. Zo wilde ik u hoeden, beschermen, tegen iedere tegenspoed beveiligen. Ik wilde, maar gij hebt niet gewild!

Dáárom weent Jezus, dáárom weent deze sterke man, dáárom weent God! Over de dwaasheid, over het onrecht, over het misdrijf van het niet-willenen en over het daaruit voortkomende onheil, dat Zijn alwetendheid ziet komen, dat Zijn rechtvaardigheid moet opleggen, wanneer de mens tegenover de geboden van God, tegenover alle vermaningen van het geweten, tegenover alle liefdevolle uitnodigingen van de goddelijke Vriend, van de allerbeste Vader zijn niet-willenen zet. „Wanneer ge het toch maar verstondt nog heden op deze dag, wat u vrede brengt! Maar gij hebt niet gewild!“ Het is iets vreselijks, iets ongehoord onrechtvaardigs en verderfelijks, als een mens zijn wil tegenover Gods wil stelt! Ik wilde, maar gij hebt niet gewild! Dáárom weent Jezus over Jeruzalem.

Godvrezende christenen! In het op 6 juli van dit jaar in alle katholieke kerken in Duitsland voorgelezen gemeenschappelijk herderlijk schrijven van de Duitse bisschoppen van 26 juni 1941 staat o.a.:

„Zeer zeker bestaan er in de katholieke zedenleer positieve geboden, die niet meer verplichten, wanneer de vervulling ervan met al te grote moeilijkheden verbonden zijn. Maar er bestaan ook heilige plichten van het geweten, waarvan niemand ons kan ontslaan en die we absoluut moeten vervullen, zelfs al kost het ons het leven. Nooit, onder geen enkele omstandigheid, mag de mens, afgezien in gevallen van oorlog en gerechtvaardigde noodweer, een onschuldige doden.“

Ik had al op 6 juli redenen om aan deze woorden van het gemeenschappelijk herderlijk schrijven de volgende verklaring toe te voegen:

„Sinds enige maanden horen wij berichten dat uit genees- en verpleeginrichtingen voor geesteszieken op bevel van Berlijn patiënten die reeds lang ziek en misschien ongeneeslijk schijnen, worden weggevoerd. Regelmatig krijgen dan de familieleden na korte tijd de mededeling, dat de zieke is gestorven, het lijk verbrand en de as afgeleverd kan worden. Algemeen heerst de aan zekerheid grenzende verdenking, dat

deze onverwachte sterfgevallen van geesteszieken geen natuurlijke oorzaak hebben, maar opzettelijk worden bewerkstelligd, dat men daarbij die leer volgt die beweert dat men zogenaamde „het leven onwaardige levens“ mag vernietigen, dus onschuldige mensen mag doden, wanneer men meent, dat hun leven voor volk en staat niets meer waard is. Een vreselijke leer, die het vermoorden van onschuldigen wil verdedigen, die het gewelddadig doden van niet meer tot arbeid in staat zijnde invaliden, gebrekkigen, ongeneeslijk zieken, door ouderdom verzwakten principieel veroorlooft!“

Zoals ik uit betrouwbare bron vernomen heb, worden nu ook in de genees- en verpleeginrichtingen van de provincie Westfalen lijsten opgesteld van zulke patiënten, die als zgn. ‘onproductieve’ volksgenoten weggevoerd en binnen de kortste keren van het leven beroofd zullen worden. Uit de inrichting Marienthal bij Münster is in de loop van deze week het eerste transport vertrokken!

Duitse mannen en vrouwen! Nog is § 211 van het rijkswetboek van strafrecht geldig, die bepaalt: „Wie een mens opzettelijk doodt, zal als hij die doodslag met voorbedachten rade heeft begaan wegens ... m o o r d met de dood worden bestraft.“ Zeker om diegenen, die die arme mensen, leden van onze gezinnen met opzet doden, voor rechtsvervolging te vrijwaren, worden de zieken, die bestemd zijn gedood te worden, uit hun vaderland naar een ver verwijderde inrichting weggevoerd. Als doodsoorzaak wordt dan een of andere ziekte aangegeven. Daar het lijk dadelijk wordt verbrand, kunnen de familieleden en ook de recherche achteraf niet meer vaststellen of de ziekte werkelijk bestond en wat de doodsoorzaak was.

Men heeft mij echter verzekerd, dat men op het rijksministerie van binnenlandse zaken en op het bureau van het hoofd der rijksartsen dr. Conti er geheel geen geheim van maakt, dat inderdaad al een groot aantal geesteszieken in Duitsland opzettelijk gedood is en in de toekomst gedood zal worden.

Maar het rijkswetboek van strafrecht bepaalt in § 139: „Wie van het voornemen ... tot een misdrijf tegen het leven ... geloofwaardige inlichtingen krijgt en nalaat de overheid of de bedreigde persoon daarvan te rechter tijd aangifte te doen wordt ... bestraft.“

Toen ik het voornemen vernam om (geestes)zieken uit Marienthal weg te voeren om ze te doden heb ik op 28 juli bij de officier van justitie van de arrondissementsrechtbank in Münster en bij de hoofd-commissaris van politie in Münster aangifte gedaan d.m.v. een aangetekende brief met de volgende inhoud:

„Naar door mij ontvangen berichten zal in de loop van de volgende week (gesproken wordt van 31 juli) een groot aantal patiënten van de provinciale geneesinrichting Marienthal bij Münster als zgn. ‘onproductieve volksgenoten’ naar de inrichting Eiberg worden overgebracht om dan spoedig, zoals na zulke transporten uit andere inrichtingen is gebeurd volgens algemene overtuiging, opzettelijk van hun leven beroofd te worden. Daar een dergelijke handelwijze niet alleen in strijd is met de goddelijke en natuurlijke zedenwet, maar ook als moord bestraft moet worden volgens § 211 van het wetboek van strafrecht, doe ik volgens § 139 van het wetboek van strafrecht, mijn plicht nakomend, aangifte en verzoek de bedreigde volksgenoten onmiddellijk door optreden tegen die instanties die wegvoering en vermoording beogen, te beschermen en mij van de genomen maatregelen op de hoogte te stellen.“

Bericht van het ingrijpen van justitie of politie heb ik niet ontvangen.

Ik had al op 26 juli bij het provinciaal bestuur van de provincie Westfalen, waaronder de inrichtingen ressorteren, aan wie de zieken ter v e r p l e g i n g e n g e n e z i n g zijn toevertrouwd, schriftelijk ernstig geprotesteerd. Het heeft niets gebaat! Het eerste transport der onschuldigen ter dood veroordeelden is vanuit Marienthal weggegaan. Van de genees-

en verpleeginrichting Warstein zijn, zoals ik vernomen heb, al 800 patiënten getransporteerd.

Dus moeten wij er rekening mee houden dat de arme, weerloze patiënten vroeg of laat worden omgebracht. Waarom? Niet omdat ze een misdrijf begaan hebben, waarop de doodstraf staat, niet omdat ze hun verzorger of verpleger hebben aangevallen, zodat er voor deze niets anders op zat dan, om zijn leven te redden, in rechtmatige noodweer tegen de aanvaller met gebruikmaking van geweld op te treden. Dat zijn gevallen waarin naast het doden van een bewapende vijandelijke tegenstander in een gerechtvaardigde oorlog, het aanwenden van geweld, zelfs wanneer dat de dood tot gevolg heeft, geoorloofd en niet zelden geboden is.

Nee, niet om zulke redenen moeten die ongelukkige patiënten sterven, maar omdat ze naar het oordeel van een of andere instantie, naar het attest van een of andere commissie ‘h e t l e v e n o n w a r d i g’ geworden zijn, omdat zij volgens dit attest tot de ‘onproductieve’ volksgenoten behoren. Men is van oordeel, omdat ze geen goederen meer kunnen produceren, dat ze zijn als een oude machine die niet meer loopt, als een oud paard dat ongeneeslijk kreupel is geworden, als een koe die geen melk meer geeft. Wat doet men met zo’n oude machine? Ze wordt tot schroot verwerkt. Wat doet men met zo’n kreupel paard, met zo’n onproductief stuk vee?

Nee, ik wil de vergelijking niet tot het eind toe doorvoeren, hoe vreselijk ook de rechtvaardiging ervan is en het intense licht dat ze erop werpt.

Het gaat hier niet om machines, het gaat hier niet om een paard of een koe, waarvan de enige bestemming is, de mens te dienen, voor de mens goederen te produceren! Een machine kan men kapotslaan, de dieren kan men slachten, zodra ze niet meer aan hun bestemming voldoen. Nee, hier gaat het om mensen, onze medemensen, onze broeders en zusters! Arme mensen, zieke mensen, onproductieve mensen voor mijn

part. Maar hebben ze daarmee het recht om te leven verbeurd? Hebt u, heb ik slechts zolang het recht te leven zolang we productief zijn, zolang we door anderen als productief erkend worden?

Wanneer men als principe stelt en toepast, dat men ‘onproductieve’ medemensen mag doden, dan wee ons allen, wanneer wij oud en zwak zijn geworden! Wanneer men onproductieve medemensen mag doden, dan wee de invaliden die in het productieproces de kracht van hun gezonde lichaam ingezet, opgeofferd en verloren hebben! Wanneer men de onproductieve medemensen met geweld uit de weg mag ruimen, dan wee onze dappere soldaten die zwaar gewond uit de oorlog als verminkten en invaliden naar huis terugkeren!

Wanneer eenmaal toegegeven wordt, dat mensen het recht hebben om ‘onproductieve’ mensen te doden - en wanneer het nu ook eerst nog slechts om arme weerloze geesteszieken gaat - dan is p r i n c i p i e e l d e m o o r d op alle onproductieve mensen, dus op ongeneeslijk zieken, arbeidsongeschikte gehandicapten, arbeids- en oorlogsinvaliden, dan is de moord op ons allen als we oud en zwak en daardoor onproductief worden, toegestaan. Dan behoeft men maar een geheim bevel uit te vaardigen, dat de bij de geesteszieken uitgete probeerde behandeling ook tot andere ‘onproductieven’ moet worden uitgebreid, dat die behandeling ook bij ongeneeslijke longpatiënten, bij oude zwakke mensen, bij arbeidsinvaliden, bij zwaar gewonde soldaten toegepast moet worden. Dan is niemand van ons zijn leven meer zeker. Een of andere commissie kan hem op de lijst der onproductieven zetten, die naar haar oordeel ‘het leven niet meer waard’ zijn en geen politie zal hem beschermen en g e e n rechter de moord op hem vergelden en de moordenaar zijn verdiende straf geven. Wie kan nog vertrouwen hebben in een dokter? Misschien meldt hij hem wel als ‘onproductief’ en krijgt hij daarop de aanwijzing hem te doden. Men kan zich er geen voorstelling van maken, wat voor zedenverwildering, wat voor algemeen wederzijds wantrouwen tot in de gezinnen binnengehaald wordt, als deze vreselijke leer geduld, geaccepteerd en opgevolgd wordt. Wee de

mensen, wee ons Duitse volk, als het heilige gebod van God: „Gij zult niet doden!“, dat de Heer onder donder en bliksem op de berg Sinai heeft afgekondigd, dat God onze Schepper vanaf het begin in het geweten van de mensen heeft geschreven niet slechts overtreden, maar wanneer die overtreding zelfs geduld en ongestraft uitgeoefend wordt!

Ik wil u een voorbeeld geven van wat nu gebeurt. In Marienthal was een man van ongeveer 55 jaar, een boer uit een plattelandsgemeente in Münsterland - ik kan u de naam noemen - die sinds enige jaren aan geestesstoornissen lijdt en die men daarom aan een provinciaal genees- en verpleeginrichting van Münster (Marienthal) heeft toevertrouwd ter verpleging. Hij was niet echt geestesziek, hij kon bezoek ontvangen en verheugde zich steeds, wanneer zijn familieleden kwamen. Veertien dagen geleden nog had hij bezoek van zijn vrouw en van zijn zoon, die als soldaat aan het front staat en met verlof was. De zoon is zeer gehecht aan zijn zieke vader, dus viel hun het afscheid zwaar. Wie weet of deze soldaat terugkomt, zijn vader weerziet, want hij kan in de strijd vallen voor zijn volksgenoten. De zoon, de soldaat zal zijn vader op aarde zéker niet weerzien, want deze is sindsdien op de lijst van onproductieven geplaatst. Een familielid dat deze week de vader in Marienthal wilde bezoeken, werd afgewezen met de mededeling dat de patiënt op bevel van het ministerie voor landsverdediging hier weggevoerd was; waarheen kon men niet zeggen. De familie zou binnen enige tijd bericht ontvangen.

Hoe zal dit bericht luiden? Weer zoals in andere gevallen dat de man gestorven is? Dat het lijk is verbrand en dat de as tegen betaling van de kosten afgeleverd kan worden? Dan zal de zoon die te velde staat en zijn leven inzet voor zijn Duitse volksgenoten zijn vader hier op aarde niet terugzien, omdat Duitse volksgenoten hem in het vaderland om het leven hebben gebracht! De genoemde feiten staan vast. Ik kan de naam noemen van de zieke man, zijn vrouw, de zoon die soldaat is en de plaats waar ze wonen. „Gij zult niet doden!“ God heeft dit gebod in het geweten der mensen geschreven lang voordat een wetboek van

strafrecht moord met straf bedreigde, lang voordat een openbaar ministerie en rechters moord vervolgden en bestrafden. Kaïn die zijn broeder Abel doodde was een moordenaar, lang voordat er staten en rechtbanken bestonden, en hij bekende gekweld door de aanklacht van zijn geweten: „Te groot is mijn misdaad dan dat ik vergeving zou kunnen krijgen! ... Ieder die mij vindt zal mij, de moordenaar doden!“ (Gen. 4:13,14).

„Gij zult niet doden!“ Dit gebod van God de enige Heer die recht heeft om over leven en dood te beslissen, was vanaf het begin in de harten der mensen geschreven, lang voordat God aan de kinderen Israëls op de berg Sinaï zijn zedenwet met zijn korte en krachtige in steen gehouwen zinnen verkondigd had, die voor ons in de Heilige Schrift staan opgetekend, die we als kinderen uit de catechismus uit het hoofd hebben geleerd.

„Ik ben de Heer uw God!“ Zo begint die onveranderlijke wet. „Gij zult geen andere goden naast mij hebben!“ De enige, transcendent, almachtige, alwetende, oneindig heilige en rechtvaardige God heeft deze geboden gegeven, onze Schepper en toekomstige Rechter! Uit liefde voor ons heeft Hij deze geboden in ons hart geschreven en ze ons verkondigd, want ze komen overeen met de behoeften van onze door God geschapen natuur. Zij zijn de absoluut bindende norm voor een verstandig, godwelgevallig, heilbrengend en heilig mensen- en gemeenschapsleven.

God onze Vader wil met dit gebod ons, zijn kinderen, verzamelen, zoals een hen haar kuikens verzamelt onder haar vleugels. Wanneer wij mensen deze bevelen, deze roep van God volgen zijn we behoed, beschermd, voor onheil bewaard en voor de dreigende ondergang beveiligd, zoals de kuikens onder de vleugels van de hen.

„Jeruzalem, Jeruzalem, hoe vaak heb ik uw kinderen willen verzamelen, zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels verzamelt. Maar gij

hebt niet gewild!“ Zal dat opnieuw waar worden in ons Duitse vaderland, in ons Westfalenland, in onze stad Münster? Hoe staat het in Duitsland, hoe staat het hier bij ons met de gehoorzaamheid aan de geboden van God?

Het achtste¹ gebod: „Gij zult geen valse getuigenis geven; gij zult niet liegen!“ Hoe vaak wordt dat brutaal, ook publiek geschonden!

Het zevende gebod: „Gij zult u niet het bezit van een ander toe-eigenen!“ Wiens eigendom is nog veilig na de willekeurige en meedogenloze onteigening van het eigendom van onze broeders en zusters, die tot de katholieke orden behoren? Wiens eigendom is nog veilig, wanneer dit, wederrrechtelijk in beslag genomen en niet teruggegeven wordt?

Het zesde gebod: “Gij zult niet echtbreken!“ denk aan de bepalingen en garanties die in de beruchte open brief van de intussen verdwenen Rudolf Hess over het vrije geslachtelijk verkeer en het buitenechtelijke moederschap staan en die in alle kranten werd gepubliceerd. En wat kan men verder op dit punt ook hier in Münster nog over schaamteloosheid en laagheid wel niet lezen, observeren en beleven. Aan wat voor schaamteloosheid in kleding heeft de jeugd moeten wennen. Voorbereiding tot latere echtbreuk! Want het schaamtegevoel, dat de kuisheid beveiligd, wordt vernietigd!

Nu wordt ook het vijfde gebod: „Gij zult niet doden“ ter zijde geschoven en onder de ogen van de tot bescherming van recht en leven verplichte instanties overtreden, daar men het waagt onschuldige zij het ook (geestes)zieke medemensen opzettelijk te doden, alleen omdat ze ‘onproductief’ zijn en geen goederen meer kunnen produceren.

¹ Om misverstand te voorkomen: de katholieke traditie heeft een andere telling van de tien geboden dan de joodse of de calvinistische. Ook de formulering is wel eens anders (de vertaler).

Hoe staat het met de onderhouding van het vierde gebod dat eerbied en gehoorzaamheid aan ouders en meerderen gebiedt? De positie van het gezag van de ouders is al verregaand ondermijnd en wordt door al de eisen die tegen de wil van de ouders aan de jeugd worden gesteld, steeds meer aan het wankelen gebracht. Gelooft men, dat oprechte eerbied en gewetensgetrouwe gehoorzaamheid jegens de overheid van de staat behouden blijft, als men nu voortdurend de geboden van de hoogste overheid, de geboden van God overtreedt, wanneer men zelfs het geloof aan de enig ware, transcendente God, de Heer in de hemel bestrijdt, ja tracht uit te roeien?

Aan de onderhouding van de eerste drie geboden wordt in het openbaar in Duitsland en ook in Münster nagenoeg allang niet meer gedaan. Door hoeveel mensen worden de zondag en de rustdagen wel niet ontwijfd en aan de dienst aan God onttrokken! Hoe wordt Gods naam misbruikt, onteerd en gelasterd!

En het eerste gebod: „Gij zult geen andere goden naast mij hebben!“ In plaats van de enig ware en eeuwige God maakt men zich naar goeddunken eigen goden, afgoden om te aanbidden: de natuur, de staat, het volk of het ras. En hoevelen zijn er wel niet voor wie, naar het woord van St. Paulus in werkelijkheid „hun buik hun god is“ (Filip. 3:19), hun eigen welzijn, waaraan ze alles opofferen, zelfs hun eer en geweten, en het zingenot, de onverzadigbare zucht naar geld en macht! Dan kun je natuurlijk ook proberen aanspraak te maken op het uitoefenen van goddelijke rechten en proberen jezelf tot heer over leven en dood van de medemens te maken.

Toen Jezus Jeruzalem zag, weende Hij over haar en sprak: „Als ge toch zoudt willen verstaan, nog heden op deze dag wat u vrede brengt! Nu echter is het voor uw ogen verborgen. Zie, u zult de dag beleven, dat uw vijanden u en uw kinderen ter aarde zullen werpen en geen steen in u op de andere zullen laten, omdat gij de dag van uw beproeving niet hebt verstaan.“

Met zijn lichamelijke ogen zag Jezus toen slechts de muren en de torens van de stad Jeruzalem, maar zijn goddelijke alwetendheid zag dieper en begreep, hoe het er innerlijk met de stad en haar inwoners voor stond: „Jeruzalem, hoe vaak wilde ik uw kinderen verzamelen, zoals een hen haar kuikens verzamelt onder haar vleugels, maar gij hebt niet gewild!“ Dat is de grote smart die Jezus' hart bedrukt, die tranen aan zijn ogen ontlokt. I k had het beste met u voor, maar g i j wilt niet!

Jezus ziet het zondige, het vreselijke, het misdadige, het verderfelijke van dit n i e t - w i l l e n ! De kleine mens, het nietig schepsel stelt zijn geschapen wil tegenover de wil van God! Jeruzalem en haar inwoners, zijn uitverkoren en bevoorrecht volk, stelt zijn wil tegenover de wil van God! Trotseert dwaas en misdadig de wil van God! Daarom weent Jezus. Over de afschuwelijke zonde en de straf die niet uitblijft. God laat niet met zich spotten!

Christenen van Münster! Heeft de Zoon van God in zijn alwetendheid toen slechts Jeruzalem en zijn volk gezien? Is het volk Israël het enige volk, dat God met zijn vaderlijke zorg en zijn moederlijke liefde heeft omgeven, beschermd en naar zich toe getrokken? En dat niet heeft gewild? Dat Gods waarheid heeft afgewezen, Gods wet van zich geworpen en zo zichzelf in het verderf heeft gestort? Heeft Jezus, de alwetende God, toen ook ons Duitse volk gezien, ook ons Westfalenland en de Neder-Rijn? En heeft hij ook over ons geweend? Ook over Münster geweend?

Sinds duizend jaar heeft Hij onze voorouders en ons in zijn waarheid onderwezen, door zijn wet bestuurd, met zijn genade gevoed en ons verzameld, zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels verzamelt. Heeft de alwetende Zoon van God toen gezien, dat Hij in onze tijd eenzelfde oordeel ook over ons zou moeten uitspreken: „Gij hebt niet gewild! Zie uw huis zal verwoest worden!“ Hoe vreselijk zou dat zijn!

Christenen! Ik hoop dat het nog tijd is, maar het is wel de hoogste tijd

dat wij heden op deze dag nog verstaan, wat ons vrede brengt, wat alleen ons kan redden en ons voor het goddelijk strafgericht kan bewaren: dat wij zonder enige reserve en onverkort de door God geopenbaarde waarheid aannemen en door onze levenswijze belijden en dat we de goddelijke geboden tot richtsnoer van ons leven maken en ernst maken met de uitspraak liever sterven dan zondigen! Dat wij in gebed en oprechte boetedoening Gods vergeving en ontferming over ons afsmeaken, over onze stad, over ons land en over ons geliefde Duitse volk! Wie echter voort wil gaan Gods strafgericht uit te dagen, wie ons geloof lastert, Gods gebod veracht, gemene zaak maakt met hen, die onze jeugd vervreemden van het christendom, die onze kloosterlingen beroven en verdrijven, met hen die onschuldige mensen, onze broeders en zusters aan de dood overleveren, met hém willen we geen enkele vertrouwelijke omgang hebben, aan zĳn invloed willen we ons onttrekken om niet geïnfecteerd te worden door zĳn tegen God gericht denken en handelen, om niet medeplichtig te worden en zo onder het strafgericht te vallen, dat de rechtvaardige God ten uitvoer brengen moet en brengen zal over allen, die evenals de ondankbare stad Jeruzalem niet willen, wat God wil. O God, laat ons toch allen heden op deze dag, voordat het te laat is, verstaan wat ons vrede brengt! O allerheiligste hart van Jezus, tot tranen toe bedroefd over de verblindheid en de misdaden van de mensen, help ons met uw genade, om steeds dat na te streven wat u behaagt en van datgene afstand te doen, wat u mishaaft, om steeds in uw liefde te blijven en rust te vinden voor onze zielen! Amen.

Kardinaal Clemens August von Galen

Graaf Clemens August von Galen werd op 16 maart 1878 op het slot Dinklage in het Oldenburgse deel van het bisdom Münster uit een kinderrijke katholieke adellijke familie geboren. Zijn vader was graaf Ferdinand Heribert von Galen, zijn moeder Elisabeth, geboren gravin von Spee. Zijn opvoeding in het ouderlijk huis was getekend door een diepe vroomheid en een sterk gevoel voor familiale beslotenheid. Hij bezocht het gymnasium bij de jezuiten in Feldkirch (Oostenrijk), en behaalde in 1896 in Vechta het eindexamen.

Nadat hij in Fribourg (Zwitserland) filosofie gestudeerd had, besloot hij priester te worden. Na zijn studie theologie in Innsbruck en Münster werd hij op 28 mei 1904 door bisschop Hermann Dingelstadt in de dom van Münster gewijd.

De eerste jaren van zijn priesterschap was hij vicaris aan de dom in Münster en reisde hij met zijn oom, wijbisschop graaf Maximilian Gereon von Galen mee, wanneer deze het vormsel toediende.

In 1906 begon hij zijn pastoraal werk in Berlijn, de toenmalige rijkshoofdstad, als kapelaan van St. Matthias (Schöneberg). Na enige jaren pastoraal werkzaam geweest te zijn aan St. Clemens werd hij 1919 pastoor van St. Matthias. Gedurende de moeilijke jaren van de eerste wereldoorlog en de turbulente naoorlogse periode en een groot deel van de Weimarer tijd toonde hij zich als een vroom, altruïstisch priester, die zich onvermoeid inzette voor de hem toevertrouwde katholieke minderheid, die over de grote stad verspreid woont.

In 1929 riep bisschop Johannes Poggenburg graaf Clemens August naar het bisdom Münster terug en werd hij tot pastoor benoemd van de stads- en marktkerk St. Lamberti te Münster.

Na de dood van bisschop Poggenburg in januari 1933 ontving Von Galen in september van hetzelfde jaar 1933 het bericht dat paus Pius XI hem tot bisschop benoemd had van het bisdom Münster. Op 28 oktober 1933 werd hij door kardinaal Schulte, aartsbisschop van Keulen, tot bisschop gewijd. Hij koos als lijfspreuk „nec laudibus, nec timore“, „noch (beïnvloedbaar) door lofbetuigingen, noch door vrees“.

Al vlug trad hij op tegen de anti-clericale neigingen van het nationaal-socialisme, voor de eerste keer in zijn herderlijke vastenbrief van 1934. Toegewijd en ijverig vervulde hij de plichten van zijn bisschopsambt en hij beleefde met grote vreugde, vooral op de vormselreizen, zijn verbondenheid met de gelovigen. Een broederlijke samenwerking met de Duitse bisschoppen en een trouwe genegenheid tegenover de Heilige Vader in Rome kenmerkten zijn zuivere kerkelijke gezindheid. Het leed van de vervolgd, in het bijzonder ook dat van zijn priesters in het concentratiekamp, het lijden van de soldaten en vele anderen in de oorlog ervoer hij met een diep menselijk medeleven.

Samen met de andere bisschoppen bestreed bisschop von Galen in verscheidene herderlijke brieven de rassenideologie van het nationaal-socialisme. Hij was één van de bisschoppen op de bisschopsconferentie in Fulda, die een krachtig optreden verlangden tegen het nationaal-socialisme, vooral ook publiek.

Toen de nationaal-socialistische regering ondanks de oorlogsomstandigheden vijandig bleef tegenover de kerk, zelfs kloosters in beslag nam en overging tot het doden van geestelijk gehandicapten, voelde hij zich verplicht daartegen zijn stem te verheffen.

Op 13 en 20 juli en op 3 augustus 1941 hield hij zijn beroemd geworden 3 preken, die in de hele wereld verspreid werden. Hij was er stellig van overtuigd, dat de door hem berispte staatsmacht hem zou vervolgen en dat hij zijn leven op het spel zette. Toch was hij bereid voor God, Christus en zijn broeders en zusters het martelaarschap op zich te nemen.

De oorlog vernielde zijn bisschoppelijke stad. Het verlies van zijn huis en zijn bezittingen trof hem veel minder dan de vernieling van de dom. Ook in de moeilijke maanden van de naoorlogse periode stond de bisschop als een rots te midden van zijn priesters en het gelovige volk.

Op 18 februari 1946 benoemde paus Pius XII hem tot lid van het Romeinse college van kardinalen.

Op 16 maart 1946, zijn verjaardag, deed de uit Rome teruggekeerde kardinaal zijn triomfantelijke intocht in Münster. Kort daarop werd hij ernstig ziek; een operatie kon geen hulp meer bieden. Op 19 maart 1946, het feest van St. Jozef, de dag waarop hij gedoopt was, ontving hij de heilige sacramenten. Hij stierf op 22 maart 1946 omstreeks 17.00 uur. Zijn lichaam werd op 28 mei bijgezet in de Ludgeruskapel van de vernielde dom.

Op 10 juli 1956 verzocht het priesterverband „Confraternitas Sacerdotum Bonae Voluntatis“ zijn opvolger, bisschop Michael Keller, het proces ter zaligverklaring van kardinaal von Galen te beginnen. Deze heeft op 22 oktober 1956 de wens ingewilligd. Sinds november 1959 is dit proces bij de bevoegde Romeinse congregatie aanhangig. Ter gelegenheid van zijn tweede reis naar Duitsland bezocht paus Johannes Paulus II op 1 mei 1987 de dom te Münster om de persoon van de kardinaal te eren en aan zijn graf te bidden.

Gebed om zaligverklaring van de dienaar Gods kardinaal Clemens August von Galen

God, Gij hebt Uw trouwe dienaar Clemens August als priester geroepen en hem in een moeilijke tijd tot bisschop van Münster verkozen. Gij maakte hem sterk om onverschrokken Uw eer, het geloof van de kerk en het recht op leven van weerloze mensen te verdedigen en zelf een lichtend voorbeeld van geloof te zijn. Nederig bidden wij U: Maak Uw dienaar deelgenoot van Uw heerlijkheid en schenk ons de genade hem spoedig openlijk als heilige des hemels te mogen vereren, om U voor zijn verdiensten dank te zeggen. Laat allen die vol vertrouwen zijn voorspraak inroepen Uw heil ervaren naar ziel en lichaam door Christus onze Heer. Amen.

Heel wat gebedsverhoringen die aan de voorspraak van de dienaar van God worden toegeschreven, werden megedeeld. Wie zijn voorspraak net zo ervaren heeft, wordt verzocht dit mee te delen aan het:

Bischöfliche Generalvikariat
z. Hd. Herrn Domprobst
Josef Alfes
48135 Münster